

INHOUDSOPGAVE

Lijst van afkortingen	9
Samenvatting	11
1 Inleiding	19
1.1 Het EmpRiSe-project	19
1.2 Achtergrond	20
1.3 De dubbelzinnige betekenis van zwijgen	22
2 De omvang en betekenis van het zwijgrecht in het Nederlandse straf(proces)recht	25
2.1 Het zwijgrecht in Nederland: een tumultueuze geschiedenis	25
2.2 De betekenis van het zwijgrecht in de rechtspraak van de Hoge Raad	28
2.3 Ontwikkelingen in het EU-recht en (de omvang van) het zwijgrecht	30
2.4 Opvattingen over het zwijgrecht binnen de politie en de rechtspraak	33
2.4.1 De algemene reikwijdte van het zwijgrecht	33
2.4.2 De betekenis van ‘zwijgen’ en de ‘zwijgende verdachte’	35
2.4.3 Visies op de toelaatbaarheid van zwijgen als procedurele strategie	40
2.4.4 Houding van rechters ten aanzien van het zwijgrecht en zwijgende verdachten	41
2.5 Redenen om te zwijgen en kenmerken van zwijgende verdachten	43
2.5.1 Redenen om het zwijgrecht in te roepen: de literatuur	43
2.5.2 Onschuldige verdachten zwijgen niet	45
2.5.3 ‘Strategisch’ zwijgen	46
2.5.4 Advies van de advocaat	47
2.5.5 Soort strafbaar feit	48
2.5.6 Zwijgen op het politiebureau versus zwijgen ter terechtzitting	51
2.5.7 Cultuurgebonden redenen	52
2.5.8 Overige redenen	54
2.6 Conclusies	54

3	Zwijgrecht en rechtsbijstand	57
3.1	De geschiedenis van het recht op rechtsbijstand bij verhoor	57
3.2	Rechtsbijstand en zwijgen: bevindingen uit de literatuur	60
3.3	Opvattingen over rechtsbijstand en zwijgen	61
3.4	Opvattingen over de rol van de advocaat tijdens het verhoor	64
3.5	Conclusies	69
4	Het zwijgrecht en het politieverhoor	73
4.1	Het verdachtenverhoor in de wet en in de praktijk	73
4.2	Professionele doelstellingen van de politie en het zwijgrecht	77
4.3	Rechterlijke controle op het politieverhoor: de wet en de praktijk	83
4.4	Conclusies	87
5	Zwijgrecht en rechterlijke besluitvorming	89
5.1	Zwijgrecht en beslissingen over voorlopige hechtenis	89
5.2	Het zwijgrecht en de bewijsbeslissing	92
	5.2.1 Het zwijgrecht en de bewijsbeslissing: juridisch kader	92
	5.2.2 Het zwijgrecht en de bewijsbeslissing in de praktijk	95
5.3	Het zwijgrecht en beoordeling van het recidiverisico	101
5.4	Het zwijgrecht en strafoplegging	103
5.5	Het zwijgrecht en schadevergoeding voor onterecht ondergane detentie	105
5.6	Conclusies	106
6	Discussie en aanbevelingen	109
	Summary	115
	Literatuur	121
	Bijlage: methode en uitvoering van het empirische onderzoek	127